

Overweging bij Christus Koning, 20 november 2022

2 Samuel 5, 1-3 en Lucas 23, 35-43

“Toen Jezus aan het kruis hing, stond het volk toe te kijken.” Ik weet dat de meesten van u de tekst die we vandaag lezen al tientallen keren eerder hebben gelezen, en dat u er waarschijnlijk niets vreemds in ziet – omdat u al weet hoe het verder gaat. Maar stelt u zich eens voor dat u toevallig vanochtend voor het eerst een kerk bezoekt. U weet weinig of niets van Bijbel en christendom, maar u kwam hier voorbij, zag de deur open staan en dacht: ach kom, ik ga eens kijken. Dan hebt u dus net dit verhaal gehoord: over een man die aan het kruis is geslagen, met wie de mensen de spot drijven, die blijkbaar op de een of andere manier een koning is en die tegen een van de misdadigers die naast hem ook is opgehangen zegt dat hij hem zal meenemen naar het paradijs.

Een sterk verhaal. Een verhaal waarin zoveel gezegd, maar ook zoveel on gezegd, waarin zoveel gebeurt maar ook zoveel nog onverklaard, ongerijmd blijft dat ik hier mijn dochter Franka wel mag citeren, die iedere keer als ik stop met voorlezen uit een spannend boek zegt: dát noem ik een cliffhanger. Stel, u hoorde dit verhaal vandaag voor de eerste keer en vond het ook een cliffhanger. En de komende dagen blijft het zo’n beetje door uw hoofd spoken. De ene keer vraagt u zich af wat dat voor mensen zijn die een gekruisigde man die helse pijnen lijdt ook nog staan uit te lachen, de andere keer gaan uw gedachte naar de twee misdadigers en dringt de vraag zich op waarom de een zo anders reageert dan de ander. Het verhaal had iets duisters, iets dreigends, en resoneerde daarom wonderwel met uw eigen doemdenken over het lot van de wereld.

Hoe dan ook, als het weer zondag is denkt u: nu wil ik eigenlijk wel weten hoe het verder gaat ook. Dat, en natuurlijk de koffie en gezelligheid na afloop van de viering, en bovendien had u meteen ook zo’n mooie doos meegenomen om een kerstpakket voor een cliënt van Stichting Gast of Home Start in te stoppen. Hoe dan ook, om klokslag 10 uur zit u hier weer, nieuwsgierig om te vernemen hoe het verder gaat met die man aan het kruis. Zou het hem lukken om zichzelf te redden? En zou hij die vriendelijke misdadiger ook mee weten te nemen?

Maar wat schetst uw verbazing? Het gaat helemaal niet verder. Opeens gaat de nieuwe lezing over de vraag wanneer de Mensenzoon komt en wordt ons aangeraden

om waakzaam te zijn. En om uw verbijstering nog wat te vergroten zegt de voorganger aan het begin van de viering doodleuk dat dit de eerste zondag van het nieuwe kerkelijk jaar is, de eerste zondag van Advent, waarin we als lichtjes in het duister toeleven naar de geboorte van een kind.

Geen wonder dat u in verwarring achterblijft. Want wat is hier nu einde, en wat begin? Wat is dood, en wat geboorte? Hoe komt het dat die zaken zo vloeiend in elkaar over lijken te lopen?

Misschien is de kerk, met dit eeuwenoude en toch zo actuele verhaal – want iedereen herkent de stem van leedvermaak in zichzelf, iedereen kent het gevoel van ontredde en iedereen realiseert zich soms opeens als een donderslag bij heldere hemel dat u zelf fout zat, en de ander niet – misschien is de kerk wel beter in staat dan de meeste hedendaagse media om ons te tonen dat er geen einde is zonder een nieuw begin, en dat ieder nieuw begin ook altijd een afscheid impliceert. Dat licht en duister, leven en dood, altijd in elkaars verlengde liggen.

Het leven is dus niet ‘maakbaar’ en u kunt niet ‘kiezen voor positiviteit’ – hoezeer ons dat ook steeds opnieuw wordt voorgespiegeld. Want bij licht hoort duister, en bij leven hoort de dood. Red jezelf, roept de wereld. Red jezelf, riepen de leiders van het volk, de soldaten en de omstanders tegen Jezus aan het kruis. Ook toen al was je eigen hachje redden het criterium. Maar aan criteria heeft Jezus al wel vaker een broertje dood gehad. Hij redt niet zijn eigen hachje. Opnieuw redt Jezus niet zichzelf, maar wel de ander. De ander, de misdadiger die naast Hem aan het kruis hangt en Hem smeekt hem niet te vergeten. “Nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.”, antwoordt Jezus. En zo wordt het vermeende gelijk van de massa, het gelijk van de machtigen en de schreeuwers, door een enkeling ondermijnd. En zo, op die manier, is Christus Koning.

Liesbeth Jansen